

Jubileumsfest

Kvæfjord, 31. august 1991

Statsminister Gro Harlem Brundtland

KVÆFJORD ARBEIDERPARTI - 70 ÅR

KVÆFJORD AUF - 25 ÅR

En sprek 70-åring og en ungdommelig 25-åring har slått sine pjalter sammen i kveld. Ung og gammel markerer hvert sitt jubileum, men de står sammen om ideene, målene og visjonene; Et samfunn bygget på rettferdighet - et samfunn preget av likhet, trygghet og solidaritet. Et samfunn der vi fortsatt setter krav til innsats for felles framtid - slik våre veteraner gjorde det; Gjør din plikt, krev din rett.

De som møttes i 1921 for å stifte Kvæfjord Arbeiderparti bar med seg en drøm, en tro, en visshet. De ville være med å bygge landet. Også her i Kvæfjord hadde våre pionerer mot og djervhet - de bar med seg en god porsjon optimisme da de slo fast; Mennesket skaper selv sin historie. De ville - og de kunne!

Kvinner og menn over hele landet viste at mennesket kan skape sin historie - de gjorde Arbeiderpartiet til en politisk kraft for å forandre det norske samfunn. Det er de hundretusener av plakatklistrere, brosjyrebærere, regjeringsmedlemmer, loddkjøpere, ideologer, diktere, kaffekokere, ordførere og alminnelige kontingentbetalere som har gjort Arbeiderpartiet til en så

slagkraftig folkebevegelse. Det er dere ute i kommunepartiene og lokallagene som er både lyttepostene og budbærerne.

Kvæfjord Arbeiderparti ble stiftet i en urolig tid - i 1921. Den russiske revolusjon i 1917 ga store rystelser. Den rystet også norsk arbeiderbevegelse. Men vi valgte den langsomme revolusjonen - og vendte diktaturet ryggen. Det ble aldri lagt dynamitt i borehullene.

Vår sosiale revolusjon skapte frihet og nye muligheter for alle, men uten å ta friheten fra noen. Den fjernet privilegier, men gjorde ingen maktesløse.

Arbeiderbevegelsens pionerer levde i et samfunn med dype klasseskiller. Flertallet av småkårsfolket ble ikke bare utbyttet - de ble også berøvet selvrespekten. Klasseskillene var ikke bare bygget inn i samfunnet - de var bygget inn i folks sinn. Mot arbeiderklassens armod stod overklassens hovmod. Undertrykking førte til underdanighet. Derfor hevet de fanen, i tro og tross - også her i Kvæfjord.

Våre pionerer hentet styrke fra sin svakhet; Armod og avmakt. Nød og sult, forskjeller og fattigdom var flertallets lodd. Hvert tiende barn døde før det var året gammelt. De som ikke klarte seg, fikk legd - ikke trygd. Men urettferdigheten ga kraft; Den måtte og den kunne avskaffes.

Parolen ble frihet - frihet fra nød og tvang - frihet til arbeid og virke.

Parolene ble ikke bare sydd på fanene. De ble langsomt til praktisk politikk. Kampen var lang og den hadde tilbakeslag. Men den var seig og den ble vunnet. Bit for bit ble samfunnet bygget om. Friheten og mulighetene ble utvidet på alle livets områder.

Husk da at; Langt inn i vårt eget århundre var Norge blant de fattigste

landene i Europa. Norges økonomi måtte utvikles. Det måtte blir mer å fordele. Da Arbeiderpartiet fikk regjeringsansvar i 1935 satte vi i gang et omfattende arbeid for å bygge ut næringslivet, ta i bruk menneskenes arbeidskraft og våre naturressurser. By og land - hand i hand. Alle grupper ble trukket med. Det ga oss ikke bare en sterk økonomisk vekst. Det ga en annen og ny utvikling, også sosialt og kulturelt.

Mye kan sammenfattes i ett eneste ord; Velferdssamfunnet. Det ga trygghet og frihet, rankhet og selvrespekt.

Velferdssamfunnet er bygget inn i folks krav til sin hverdag; Alle skal ha rett til utdanning, arbeid, omsorg.

La meg også understreke; Velferdssamfunnet er ikke skapt en gang for alle. Vi vil alltid være på vei videre. For Arbeiderpartiet vil et jubileum ikke være en fortidsfeiring, men en samling for fremtiden.

Vi skal være den drivende kraft for omformingene av samfunnet. Frihet, likhet og brorskap vil alltid gi retningen når mennesker skal leve og virke i lag. Men vi vet også at arbeiderbevegelsens seire ikke er vunnet for godt.

De byggverk vi reiste for å gjøre drømmer og håp til virkelighet, slites og foreldes - de må bygges om og styrkes. Eller - de kan spille sammen på måter som ikke er slik vi ønsker. Derfor reformerer vi våre egne reformer.

Arbeiderpartiets rolle som samfunnsbygger springer ut av evnen til å se kritisk også på det vi selv har skapt. Drivkraften er - lokalt og nasjonalt - vilje til forandring.

Distriktpolitikken har stått sentralt for Arbeiderpartiet helt siden Nygaardsvolds dager. Vi skal ta vare på de verdier som ligger i et variert bosettingsmønster og i levende jordbruksbygder slik som her i Kvæfjord. Vi

skal bruke de muligheter det gir for å bruke ressurser, skape aktivitet og sysselsetting. Vi må fornye og forsterke distriktsprofilen, både i landbrukspolitikken og i våre offentlige virkemidler ellers. For Arbeiderpartiet er det intet alternativ å overlate bosettingsmønster og lokalsamfunn til markedskreftene.

Velferdssamfunnets grunntanke står fast; Vi skal løse viktige oppgaver i fellesskap og ha omsorg for hverandre. Men vi vil samtidig stille krav til den enkelte om å ta ansvar for seg selv og påta seg de forpliktelser vi sammen må stille.

Arbeiderpartiets utgangspunkt er at menneskene trives som aktive medspillere - ikke passive mottakere. Den enkelte må stimuleres til å ta i bruk egne evner og muligheter, til beste for seg selv og andre. Slagordet som våre veteraner samlet seg rundt - "Gjør din plikt, krev din rett" - gjelder også vår tid.

Velferdssamfunnet kan bare opprettholdes og gjøres bedre dersom folk flest oppfatter de ordninger vi har som rettferdige og rimelige. Derfor skal vi stille spørsmålene om alle ordninger og institusjoner fungerer slik vi vil ha dem. Det gjør vi for å bevare og styrke ordningene, slik at de som trenger hjelp, får det.

Utgangspunktet for de viktige ordningene, som sosialhjelp, attføring og overgangsstønad er og må være hjelp til selvhjelp. Det er nok slik at rettighetstenkningen omkring en del sosiale goder etter hvert har gitt noen utilsiktede virkninger. Vi må ta fatt i misbruk og uakseptable holdninger. Vi vil systematisk motvirke omgåelser og gratispassasjerer - enten det er svart arbeid, skattesnyteri eller trygdemisbruk. Skjer ikke det, vil vi ikke kunne regne med at et flertall stiller seg bak de solidariske holdningene - om ansvar for hverandre.

Arbeidsledigheten er i dag vår største utfordring. Den rammer forferdelig mange, både eldre og yngre, distrikter og bysamfunn. Utfordringen går til oss alle om å lete etter nye ideer, skape vilje og pågangsmot til å sikre nye og flere arbeidsplasser, og til å trygge de virksomheter vi allerede har.

Det er den viktigste og mest krevende jobb for Arbeiderpartiet og for Regjeringen. Det er jobb nummer 1! Men det burde det være - også for andre!

Ingen har patentløsninger. Vi må lage et holdbart og konkret opplegg for hvordan vi faktisk kan få økt sysselsetting og en varig reduksjon av ledigheten i årene som kommer. Bare slik kan vi mobilisere arbeiderbevegelsens samlede styrke og evne. Det er bare gjennom et styrket næringsliv i alle deler av landet vi kan legge grunnlag for varig økt sysselsetting.

Vi har satt oss ærgjerrige mål - likhet, trygghet og solidaritet. Det er vår visjon - om et mer rettferdig samfunn. Skal vi nå våre mål, må vi ha flest mulig til å tale vår sak i kommunestyre og fylkesting i alle deler av landet. Det er vår styrke i disse lokale organer som avgjør om vi klarer å omsette våre ideer og prioriteringer til praktisk politikk - forme parolene om til praktisk politikk - sette sysselsetting, miljø, barn og unge øverst på dagsorden. Det er dette kommune-og fylkestingvalget handler om.

Arbeiderpartiet er på mange måter limet som binder det politiske Norge sammen, som står for de samme verdier og tar ansvar lokalt og nasjonalt.

I Kvæfjord har Arbeiderpartiet hatt ordføreren i 28 år av de vel 40 år siden vi første gang fikk ordføreren i 1948.

Nasjonalt har vi ennå en gang tatt på oss regjeringsansvar etter et borgerlig forlis. Denne valgkampen har tydeligere enn noen gang før vist avstanden mellom de tre borgerlige partier, både i Europapolitikken og i andre saker. En trepartiregjering av Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, virker i dag fjernere enn noen gang.

Vi trenger et levende og sterkt Arbeiderparti i alle deler av landet, slik vi ser det her i Kvæfjord.

For Arbeiderpartiet er sammenhengen mellom nasjonal og lokal politikk helt avgjørende. Vi kan ikke løse oppgavene i lokalsamfunnene uten at vi nasjonalt tar ansvar for at kommuner og fylkeskommuner har et skikkelig økonomisk arbeidsgrunnlag.

Velgerne har rett til å få vite at kravene fra Høyre og Fremskrittspartiet om skattelettelse i 10-milliard-klassen nødvendigvis må gå utover fellesoppgavene i kommuner og fylker. De kan ikke gi eldre og barn, og befolkningen ellers, den service de har krav på - hvis inntektsgrunnlaget raseres gjennom overdådige skatteløfter.

Og - har dere hørt en Høyre-ordfører si at hans/hennes kommune får for mye penger av staten? Det har jeg aldri hørt! Høyre kan ikke dele ut milde gaver fra Stortingets talerstol og samtidig late som om dette ikke får konsekvenser for våre skoler, for eldreomsorgen, barnehagetilbudet og andre viktige oppgaver i kommuner og fylker.

Demokrati og deltakelse er ingen opplagt rettighet i store deler av verden. I noen dramatiske døgn i Sovjet-Unionen ble vi vitner til at tusener sto opp for å kjempe for demokratiet. De ville delta, de ville sikre ytringsfriheten de ville slå ring om sitt nye og vare demokrati.

Det er en påminnelse også for oss. Folkestyret er ikke vunnet en gang for alle. Vi må ta vare på det, sikre det ved debatt og deltakelse - ta demokratiet i bruk. Jo mer det brukes, jo sterkere blir det. Demokratiet kan bare bli bra når det brukes mye og av mange.

Derfor er det viktig å få folk til stemmeurnene, at de tar stilling; Hvilke verdier skal vi bygge alle små og store beslutninger på? Blir det slik meningsmålingene tyder på - at hver tredje velger er hjemmesitter - da er det et stort tap for folkestyret vårt. Vår oppfordring må være; Vær med, la ikke andre bestemme for deg!

Kvæfjord Arbeiderparti ble stiftet i en tid preget av dramatikk og revolusjon. 70-års jubileet feires på et tidspunkt da Sovjet-Unionen og kommunismen igjen står øverst på nyhetsblokka.

En epoke er over - kommunismen er moralsk og økonomisk bankerott - kommandoøkonomien fungerer ikke - ideologien stemte ikke med virkeligheten. Over hele verden høres drønnet av fallende monumenter - som et punktum for Sovjetkommunismen.

Kveldens eldste jublant - som valgte en annen vei i de skjebnesvangre årene - som sluttet seg til de sosialdemokratiske ideene - er fortsatt fullt levedyktig. Den står på terskelen til nye år - for frihet, demokrati og sosial rettferdighet. Ved siden står den yngste jublanten - klar til å ta fatt - med like store ambisjoner, det samme mot og den samme besluttsomhet som de som gikk foran. Visjoner og optimisme gir dem begge kraft til å bære arven videre.

Lykke til!!